

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2023. szeptember 22.
(OR. en)

13280/23

Intézményközi referenciaszám:
2023/0329(NLE)

ENV 1024
COMER 101
MI 772
ONU 62
CONSOM 326
SAN 532

JAVASLAT

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2023. szeptember 22.
Címzett:	Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2023) 542 final
Tárgy:	Javaslat – A TANÁCS HATÁROZATA a higanyról szóló Minamata egyezmény részes felei konferenciája ötödik ülésén az említett egyezmény A. és B. mellékletének módosításáról szóló határozat elfogadása tekintetében az Európai Unió nevében képviselendő álláspontról

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2023) 542 final számú dokumentumot.

Melléklet: COM(2023) 542 final

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2023.9.22.
COM(2023) 542 final

2023/0329 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

a higanyról szóló Minamata egyezmény részes felei konferenciája ötödik ülésén az említett egyezmény A. és B. mellékletének módosításáról szóló határozat elfogadása tekintetében az Európai Unió nevében képviselendő álláspontról

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT TÁRGYA

E javaslat tárgya a higanyról szóló Minamata egyezmény¹ (a továbbiakban: egyezmény) részes felei konferenciájának ötödik ülésén az egyezmény A. és B. mellékletét módosító határozatok tervezett elfogadásával kapcsolatban az Unió nevében képviselendő álláspont meghatározásáról szóló határozat. Ezek a mellékletek meghatározzák azon, hozzáadott higanyt tartalmazó termékek, valamint higanyt vagy higanyvegyületeket alkalmazó gyártási eljárások (a továbbiakban: higanyt alkalmazó eljárások) jegyzékeit, amelyekre vagy kivezetési időpontok, vagy a higany alkalmazását szabályozó rendelkezések vonatkoznak².

2. A JAVASLAT HÁTTERE

2.1. A higanyról szóló Minamata egyezmény (a továbbiakban: egyezmény)

Az egyezmény az emberi egészségnak és a környezetnek a higany és a higanyvegyületek emberi eredetű, levegőbe, vízbe és talajba történő kibocsátásával szembeni védelmét szabályozó legfontosabb nemzetközi jogi keret. A higany teljes életciklusát lefedi, annak elsődleges kitermelésétől a hulladékká vált higany ártalmatlanításáig.

Az egyezmény 2017. augusztus 16-án lépett hatályba.

Az Európai Unió (a továbbiakban: Unió), csakúgy mint valamennyi tagállama, az egyezmény részes fele³.

Az egyezmény értelmében a hozzáadott higanyt tartalmazó termékekre az alábbi két, különböző típusú korlátozás vonatkozik attól függően, hogy azok az egyezmény A. melléklete I. vagy II. részének⁴ hatálya alá tartoznak:

- az A. melléklet I. részében felsorolt, hozzáadott higanyt tartalmazó termékek (például egyes kompakt fénycsövek) az ott meghatározott kivezetési időpontok után a 4. cikk 1. bekezdésével összhangban már nem gyárthatók, importálhatók és exportálhatók;
- az A. melléklet II. részében felsorolt, hozzáadott higanyt tartalmazó termékek tekintetében a higany használatára vonatkozóan ott meghatározott egyedi feltételek és korlátozások alkalmazandók. A 4. cikk 3. bekezdése értelmében a felek⁵ meg hozzák az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy megfeleljenek az említett feltételeknek és korlátozásoknak. Az A. melléklet II. részében mindeddig kizárólag a fogászati amalgám szerepel.

¹ A higanyról szóló Minamata egyezmény szövege a következő internetcímen érhető el:
<https://mercuryconvention.org/sites/default/files/2021-06/Minamata-Convention-booklet-rus-full.pdf>

² E dokumentum alkalmazásában a „higany alkalmazásának szabályozása” kifejezés olyan általános követelményeket jelent, mint a higanyról szóló Minamata egyezmény A. és B. mellékletének II. részében meghatározottak.

³ A Tanács (EU) 2017/939 határozata (2017. május 11.) a higanyról szóló Minamata Egyezménynek az Európai Unió nevében történő megkötéséről (HL L 142., 2017.6.2., 4. o.).

⁴ E dokumentumban a cikkekre és mellékletekre történő hivatkozások – eltérő rendelkezés hiányában – a higanyról szóló Minamata egyezmény cikkeire és mellékleteire történő hivatkozások.

⁵ E dokumentum alkalmazásában a „részes felek” a higanyról szóló egyezmény részes felei.

Hasonlóképpen, az egyezmény értelmében a higanyt alkalmazó eljárásokra az alábbi két, különböző típusú korlátozás vonatkozik attól függően, hogy azok az egyezmény B. melléklete I. vagy II. részének hatálya alá tartoznak:

- a B. melléklet I. részében felsorolt, higanyt alkalmazó eljárások (például a klóralkáligyártás) során a higany vagy a higanyvegyületek használatát az 5. cikk 2. bekezdésével összhangban be kell szüntetni az ott meghatározott kivezetési időpontokig;
- a B. melléklet II. részében felsorolt, higanyt alkalmazó eljárásokra a higany alkalmazása tekintetében ott meghatározott követelmények vonatkoznak (pl. az elsődleges higanybányászatból származó higany használatának tilalma). Az 5. cikk 3. bekezdése értelmében a részes felek intézkedéseket hoznak annak érdekében, hogy megfeleljenek az említett feltételeknek és követelményeknek, többek között átálljanak a higanymentes folyamatokra, amennyiben az egyezmény részes feleinek konferenciája arra a következtetésre jut, hogy gazdaságilag és műszakilag megvalósítható alternatívák állnak rendelkezésre.

A 4. cikk 8. bekezdése és az 5. cikk 10. bekezdése értelmében az A. és a B. mellékletet 2022. augusztus 16-ig felül kellett vizsgálni. A felülvizsgálat során a részes felek konferenciája figyelembe veszi: i. a felek által a 4. cikk 7. bekezdése és az 5. cikk 9. bekezdése alapján tett módosítási javaslatokat, ii. a felek által a hozzáadott higanyt tartalmazó termékekről és azok alternatíváiról a 4. cikk 4. bekezdése, valamint a higanyt vagy higanyvegyületeket alkalmazó gyártási eljárásokról az 5. cikk 4. bekezdése értelmében továbbított információkat, valamint iii. a műszakilag és gazdaságilag megvalósítható higanymentes alternatívák rendelkezésre állását, felmérve a környezeti és emberi egészségügyi kockázatokat és előnyöket.

2.2. A részes felek konferenciája

A részes felek konferenciája az egyezmény által ráruházott feladatokat látja el. E célból mérlegeli és végrehajtja többek között az egyezmény célkitűzéseinek eléréséhez szükséges intézkedéseket.

Az egyezmény 28. cikke és a részes felek konferenciájának első ülésén⁶ (2017. szeptember 24–29.) elfogadott, az eljárási szabályzatról szóló MC-1/1. határozat⁷ értelmében a részes felek egy-egy szavazattal rendelkeznek. Ugyanakkor az Unió regionális gazdasági integrációs szervezatként a hatáskörébe tartozó kérdéseket illetően az egyezményben részes tagállamai számával megegyező számú szavazattal gyakorolja szavazati jogát. Az Unió nem gyakorolhatja szavazati jogát, ha valamelyik tagállama saját maga él szavazati jogával, és fordítva.

⁶ A higanyról szóló Minamata egyezmény részes felei konferenciájának első ülése (COP-1), Genf, Svájc, 2017. szeptember 24–29., <https://mercuryconvention.org/en/meetings/cop1>

⁷ A higanyról szóló Minamata egyezmény részes felei konferenciájának első ülésén elfogadott határozat – MC-1/1: Eljárási szabályzat, 2017. november 22.
<https://mercuryconvention.org/sites/default/files/documents/decision/UNEP-MC-COP1-Dec1-RulesProcedure.EN.pdf>

2.3. A részes felek konferenciájának tervezett jogi aktusai

Az A. és a B. melléklet felülvizsgálati eljárásának megkezdése céljából a részes felek konferenciája harmadik ülésén (2019. november 25–29.) elfogadta az MC-3/1. határozatot⁸ egy ad hoc technikai szakértői csoport létrehozásáról, amelynek megbeszéléseket kell folytatnia a hozzáadott higanyt tartalmazó termékekről és a higanyt alkalmazó eljárásokról a negyedik ülést megelőző ülásszakközi időszakban. Az említett csoport megbízatása kifejezetten kiterjedt a felek által a 4. cikk 4. és 7. bekezdésével, valamint az 5. cikk 4. és 9. bekezdésével összhangban benyújtott információk javítására és rendszerezésére. E szakértői munka eredményei és a részes felek által a részes felek konferenciájának negyedik ülését (2022. március 21–25.) megelőzően benyújtott beadványok⁹ alapján, beleértve az Európai Unió beadványait¹⁰ is, a részes felek konferenciája elfogadta az MC-4/3. határozatot¹¹.

Az MC-4/3. határozat 5. bekezdése

A felek megállapodtak abban, hogy az A. melléklet I. részét további négy, hozzáadott higanyt tartalmazó termékkel egészítik ki (lásd az alábbi táblázat bal oldali oszlopát). Mivel azonban a részes felek konferenciájának negyedik ülésén nem jutottak megegyezésre a kapcsolódó kivezetési időpontokról, a felek – amint azt az MC-4/3. határozat 5. bekezdése is tükrözi – úgy határoztak, hogy a részes felek konferenciájának ötödik ülésére halasztják az említett időpontok megvitatását a szögletes zárójelben szereplő javasolt időpontok alapján (lásd az alábbi táblázat jobb oldali oszlopát).

<i>Hozzáadott higanyt tartalmazó termékek</i>	<i>Az az időpont, ami után a termék gyártása, importja és exportja nem engedélyezett (kivezetési időpont)</i>
2 %-nál alacsonyabb higanytartalmú cink-ezüst-oxid gombelemek és 2 %-nál alacsonyabb higanytartalmú cink-levegő gombelemek	[2025] [2029]
Nagyon nagy pontosságú kapacitás- és veszteségmérő hidak és nagy rádiófrekvenciás kapcsolók és relék olyan felügyeleti és vezérlőműszerekben, amelyek hidankénti, kapcsolónkénti vagy relénkénti maximális higanytartalma 20 mg [a kutatási és fejlesztési	[2025]

⁸ A higanyról szóló Minamata egyezmény részes felei konferenciájának harmadik ülése által elfogadott határozat – MC-3/1.: *Az A. és a B. melléklet felülvizsgálatáról*, UNEP/MC/COP3/Dec. 1, lásd: <http://www.mercuryconvention.org/Meetings/COP3/Decisions/tabid/8654/language/en-US/Default.aspx>

⁹ Az afrikai régió, Kanada és Norvégia javaslatai a higanyról szóló Minamata egyezmény A. melléklete I. és II. részének módosítására, lásd: <https://mercuryconvention.org/en/meetings/cop4#cop-documents>

¹⁰ UNEP/MC/COP.4/26/Add1 – Az Európai Unió javaslata a higanyról szóló Minamata egyezmény A. melléklete I. és II. részének, valamint B. melléklete I. részének módosítására, lásd: <https://mercuryconvention.org/en/documents/proposal-european-union-amend-part-i-annex-part-ii-annex-and-part-i-annex-b-minamata>

¹¹ A higanyról szóló Minamata egyezmény részes felei konferenciájának negyedik ülése által elfogadott határozat – MC-4/3.: *Az A. és a B. melléklet felülvizsgálatáról és módosításáról*, UNEP/MC/COP4/Dec. 3, lásd: https://mercuryconvention.org/sites/default/files/documents/decision/4_Dec3_Amendment.English.pdf

célokra használtak kivételével]	
A következő általános világítási célt szolgáló lineáris fénycsövek (LFL-ek):	
a) Halofoszfát foszfor fénycsövek, amelyek teljesítménye legfeljebb 40 W és higanytartalma izzónként legfeljebb 10 mg	[2025] [2027] [2030]
b) Halofoszfát foszfor fénycsövek, amelyek teljesítménye legalább 40 W	
A következő általános világítási célt szolgáló lineáris fénycsövek (LFL-ek):	
a) Háromsávós foszfor fénycsövek, amelyek teljesítménye több, mint 60 W és higanytartalma izzónként legfeljebb 5 mg	[2027] [2030]

Az MC-4/3. határozat 6. bekezdése

A higanyt alkalmazó eljárások tekintetében a részes felek úgy döntöttek, hogy a részes felek konferenciájának ötödik ülésén megvitatják a higanytartalmú katalizátorokkal történő poliuretán-gyártás felvételét a B. melléklet I. részébe egy adott kivonási időpontban megszüntetendő eljárásként.

A része felek konferenciájának ötödik ülésén a tervezett jogi aktusok tárgyalása és kidolgozása során az MC-4/3. határozat fent említett 5. és 6. bekezdésén kívül a részes feleknek mérlegelniük kell az afrikai régió által az említett ülést megelőzően, a 4. cikk 7. bekezdésével összhangban benyújtott beadványt¹² is. Az említett beadvány az A. melléklet I. és II. részének további, alább ismertetett módosításait javasolja.

2.4. Az afrikai régió beadványa

Az A. melléklet I. részének javasolt módosításai

Az afrikai régió azt javasolja, hogy az A. melléklet I. része a következő hat termékkategóriával és a hozzájuk tartozó kivezetési időpontokkal egészüljön ki.

<i>Hozzáadott higanyt tartalmazó termékek</i>	<i>Az az időpont, ami után a termék gyártása, importja és exportja nem engedélyezett (kivezetési időpont)</i>
Kozmetikumok, ezen belül bőrvilágosító szappanok és krémek, de nem tartoznak ide azok a szemkörnyéki kozmetikumok, amelyekben a higanyt tartósítószerként használják és nem áll rendelkezésre más hatékony és biztonságos tartósítószer ennek helyettesítésére	2025

¹² Az afrikai régió javaslata az A. melléklet I. és II. részének módosítására, lásd: <https://mercuryconvention.org/en/meetings/cop5>

Fogászati amalgám	2030
Általános világítási célt szolgáló kompakt fénycsövek (CFL-ek), amelyek teljesítménye 30 W vagy az alatti	2025
Általános világítási célt szolgáló kompakt fénycsövek (CFL.ni), amelyek teljesítménye legfeljebb 30 W és higanytartalma izzónként legfeljebb 5 mg	2025
A következő általános világítási célt szolgáló lineáris fénycsövek (LFL-ek): b) Háromsávós foszfor fénycsövek, amelyek teljesítménye legalább 60 W	2026
A következő általános világítási célt szolgáló nem lineáris (például U alakú vagy kör alakú) fénycsövek (NFL-ek): a) Háromsávós foszfor fénycsövek bármilyen teljesítménnyel b) Halofoszfát foszfor fénycsövek bármilyen teljesítménnyel	2026

Az A. melléklet II. részének javasolt módosításai

Az afrikai régió javasolja továbbá, hogy az A. melléklet II. része egészüljön ki i. a hozzáadott higanyt tartalmazó termékek új kategóriájával, azaz a kozmetikai termékekkel és a velük kapcsolatos kereskedelmi korlátozásokkal, valamint ii. a fogászati amalgámra vonatkozó további követelményekkel.

<i>Hozzáadott higanyt tartalmazó termékek</i>	<i>Rendelkezések</i>
Kozmetikumok, ezen belül bőrvilágosító szappanok és krémek, de nem tartoznak ide azok a szemkörnyéki kozmetikumok, amelyekben a higanyt tartósítószerként használják és nem áll rendelkezésre más hatékony és biztonságos tartósítószer ennek helyettesítésére	A hozzáadott higanyt tartalmazó kozmetikumok helyi piacokon és online platformokon történő értékesítésének és kínálatának fokozatos megszüntetése érdekében a felek által meghozandó intézkedések a következőket foglalják magukban: i. az értékesítés és a kínálat fokozatos megszüntetésére irányuló nemzeti célkitűzések meghatározása, beleértve többek között az alábbiak közül legalább kettő teljesítését: a) a marketing, a reklám és a termékbemutatók visszaszorítását célzó stratégiák kidolgozása és végrehajtása; b) a hozzáadott higanyt tartalmazó kozmetikumokhoz kapcsolódó tájékoztatók, áruvisszatartási jegyzékek és tiltott anyaglisták kidolgozása és közzététele; c) a kozmetikai és szépségápolási termékeket gyártó létesítmények engedélyezése és a termékösszetevők jóváhagyása; d) online platformok igénybevétele termékbiztonsági vállalások kidolgozásához és végrehajtásához; ii. a minisztériumok között és kétoldalú és/vagy regionális szinten megvalósuló koordináció és együttműködés a fokozatos kivezetésre irányuló kezdeményezések terén; iii. az orvosok, a bőrgyógyászok és a kozmetikusok, valamint a fogyasztók és a családtagok figyelmének felhívása a bőrvilágosító szerek használatának veszélyeire.
Fogászati amalgám	A fogászati amalgám kapcsán többek között a következő kiegészítő rendelkezések javasoltak:

	i. a fogászati amalgám használatának fokozatos kivezetése érdekében a felek által meghozandó intézkedésekre vonatkozó nemzeti terv benyújtása a titkárságnak; ii. a fogászati amalgám állami egészségbiztosítási rendszerekben és programokban történő felhasználásának tilalma vagy onnan való kizárása a megfelelő intézkedések meghozatalával.
--	---

3. AZ UNIÓ NEVÉBEN KÉPVISELENDŐ ÁLLÁSPONT

Az Unió célja a higany alkalmazásának fokozatos kivezetése uniós és globális szinten egyaránt, a lehető leggyorsabban és a lehető legteljesebb mértékben, amennyiben léteznek életképes alternatívák¹³. E célkitűzés eléréséhez mindenekelőtt a hozzáadott higanyt tartalmazó termékek fokozatos kivezetésére és a higanyt alkalmazó eljárások higanymentes eljárásokká való átalakítására van szükség, amennyiben ez megoldható, gazdaságilag és műszakilag megvalósítható és az emberi egészség és a környezet szempontjából előnyös.

Az e célkitűzés felé való globális szintű előrelépés hozzájárulna az európai zöld megállapodásban meghatározott, a toxikus anyagoktól mentes környezetre irányuló szennyezőanyag-mentességi célkitűzéshez¹⁴. Emellett hozzájárulna a vegyi anyagokra vonatkozó 2020. évi uniós fenntarthatósági stratégia¹⁵ végrehajtásához is, amelyben az Európai Bizottság kötelezettséget vállalt arra, hogy nemzetközi szinten továbbra is vezető szerepet töltsön be a vegyi anyagok felelős kezelése terén.

Az egyezménynek a hozzáadott higanyt tartalmazó és gyártási, behozatali és kiviteli tilalom hatálya alá vagy a higany alkalmazására vonatkozó követelmények hatálya alá tartozó termékek jegyzékét tartalmazó A. mellékletének módosítása.

Az Unió nevében képviselendő álláspont a következőkön alapul:

- A higanyról szóló (EU) 2017/852 rendelet¹⁶ (a továbbiakban: a higanyról szóló rendelet) II. melléklete – amely az egyezmény A. mellékletét (I. rész) ülteti át – szélesebb alkalmazási körrel rendelkezik, mint az egyezmény, mivel több, hozzáadott higanyt tartalmazó termékre (pl. a gombelemekre is) vonatkozik.
- Az EU beadványa¹⁷ (2020. március), amely az MC-3/1. határozattal összhangban került továbbításra, számos további olyan, higanyt tartalmazó terméket határoz meg, amelyek esetében rendelkezésre állnak megvalósítható és előnyös higanymentes

¹³ Lásd: [A Tanács következtetései „A higanyra vonatkozó közösségi stratégia felülvizsgálatáról” c. közleményhez, 2011. március 14.](#)

¹⁴ A Bizottság közleménye, 2019.12.11., *Az európai zöld megállapodás*, COM(2019) 640 final.

¹⁵ A Bizottság közleménye, 2020.10.14., *A vegyi anyagokra vonatkozó fenntarthatósági stratégia a toxikus anyagoktól mentes környezetért*, COM(2020) 667 final.

¹⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/852 rendelete (2017. május 17.) a higanyról és az 1102/2008/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 137., 2017.5.24., 1. o.).

¹⁷ *Az EU beadványa a hozzáadott higanyt tartalmazó termékekről, valamint a higanyt vagy higanyvegyületeket alkalmazó gyártási eljárásokról* (2020. március), lásd: http://www.mercuryconvention.org/Portals/11/documents/meetings/COP4/submissions/EU_AnnexAB.pdf

alternatívák, köztük olyan termékeket is, amelyeket már tilos forgalomba hozni a belső piacon és importálni^{18/19}, például a 2011/65/EU irányelv²⁰ (a továbbiakban: az RoHS-irányelv) és az 1907/2006/EK rendelet²¹ értelmében, viszont amelyekre még nem vonatkozik gyártási és kiviteli tilalom.

- A Bizottság (EU).../... felhatalmazáson alapuló rendelete²² (2023. július 14.) az (EU) 2017/852 rendelet módosításáról (C(2023)4683 final), amely a higanyról szóló rendelet 20. cikkével összhangban átülteti az MC-4/3. határozatot.

Az afrikai régió az A. melléklet I. részének módosítására vonatkozó javaslatában szereplő, hozzáadott higanyt tartalmazó termékek vagy összhangban vannak az uniós vívmányokkal, például a higanytartalmú lámpákra vonatkozó mentességek megújítására irányuló kérelmek az RoHS-irányelvvel összhangban elutasításra kerültek, vagy olyan, higanyt tartalmazó termékek fokozatos kivételére vonatkoznak, amelyek hasonló uniós szintű tilalom bevezetésére irányuló, folyamatban lévő jogalkotási fejlemények tárgyát képezik.

Az afrikai régió javaslatának az A. melléklet II. részének módosítására vonatkozó egyéb részei tekintetében bizonyos rendelkezések – többek között az alább felsoroltak – összhangban vannak az uniós vívmányokkal:

- a felek által a fogászati amalgám használatának fokozatos csökkentése érdekében bevezetni tervezett intézkedésekre vonatkozó nemzeti tervek (a higanyról szóló rendelet 10. cikkének (3) bekezdése);
- a kozmetikai termékek értékesítésének és kínálatának fokozatos megszüntetésére irányuló nemzeti célkitűzések meghatározása, beleértve többek között az alábbiak közül legalább kettő teljesítését:
 - a marketing, a reklám és a termékbemutatók visszaszorítását célzó stratégiák kidolgozása és végrehajtása;
 - online platformok igénybevétele termékbiztonsági vállalások kidolgozásához és végrehajtásához.

Más rendelkezésekre azonban – többek között az alább felsoroltakra – nem vonatkoznak az uniós vívmányok:

¹⁸ A „belső piacon történő forgalomba hozatal” fogalma magában foglalja a hozzáadott higanyt tartalmazó termékek forgalomba hozatalát szabályozó uniós jogszabályok szerinti behozatalt.

¹⁹ A vonatkozó uniós jogszabályok teljes listájáért lásd: Bizottsági szolgálati munkadokumentum, hatásvizsgálat, *A higanyról és az 1102/2008/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatot kísérő, A higanyról szóló Minamata egyezmény EU általi megerősítése és végrehajtása* (SWD/2016/017 final, 2016.2.2.).

²⁰ Az Európai Parlament és a Tanács 2011/65/EU irányelve (2011. június 8.) egyes veszélyes anyagok elektromos és elektronikus berendezésekben való alkalmazásának korlátozásáról (HL L 174., 2011.7.1., 88. o.).

²¹ Az Európai Parlament és a Tanács 1907/2006/EK rendelete (2006. december 18.) a vegyi anyagok regisztrálásáról, értékeléséről, engedélyezéséről és korlátozásáról (REACH), az Európai Vegyianyag-ügynökség létrehozásáról, az 1999/45/EK irányelv módosításáról, valamint a 793/93/EGK tanácsi rendelet, az 1488/94/EK bizottsági rendelet, a 76/769/EGK tanácsi irányelv, a 91/155/EGK, a 93/67/EGK, a 93/105/EK és a 2000/21/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 396., 2006.12.30., 1. o.).

²² A Bizottság (EU).../... felhatalmazáson alapuló rendelete (2023. július 14.) az (EU) 2017/852 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a gyártási, behozatali és kiviteli tilalmak hatálya alá tartozó, hozzáadott higanyt tartalmazó termékek tekintetében történő módosításáról (C(2023)4683 final).

- a fogászati amalgám állami egészségbiztosítási rendszerekben és programokban történő felhasználásának tilalma vagy onnan való kizárása a megfelelő intézkedések meghozatalával;
- a kozmetikai termékek tekintetében:
 - a minisztériumok között és kétoldalú és/vagy regionális szinten megvalósuló koordináció és együttműködés a fokozatos kivezetésre irányuló kezdeményezések terén;
 - az orvosok, a bőrgyógyászok és a kozmetikusok, valamint a fogyasztók és a családtagok figyelmének felhívása a bőrvilágosító szerek használatának veszélyeire.

Az említett rendelkezések nem gyakorolnak joghatást az uniós vívmányokra. Például a higanyról szóló rendelet 19. cikkének b) pontja szerint az egészségügyi szolgáltatások és az orvosi ellátás szervezése és nyújtása a tagállamok hatáskörébe tartozik. Ezért nem tartoznak a javasolt tanácsi határozat hatálya alá.

A fentiek szerint az A. melléklet módosítása számos lehetőséget kínál a higanyhasználat és az ebből adódó szennyezés világszerte történő további csökkentésére az alábbiak révén:

1. A meglévő, fejlettebb uniós jogszabályok és az egyezmény közötti különbség csökkentése azáltal, hogy az egyezmény A. mellékletének I. része kiegészül a higanyról szóló uniós rendelet II. mellékletében már felsorolt termékekkel.
2. Az egyezmény A. melléklete I. részének olyan termékekkel történő kiegészítése, amelyek a higanyról szóló uniós rendelet alapján még nem tartoznak gyártási és kiviteli tilalom hatálya alá, de ennek ellenére már nem hozhatók forgalomba az uniós piacon, vagy pedig olyan folyamatban lévő jogalkotási fejlemények tárgyát képezik, amelyek célja hasonló uniós szintű tilalom bevezetése.

Ezért az Unió nevében a részes felek konferenciájának ötödik ülésén képviselendő álláspont az, hogy támogatni kell azon jogi aktusok elfogadását, amelyek célja az egyezmény A. melléklete alkalmazási körének kiterjesztése olyan, hozzáadott higanyt tartalmazó termékekre, amelyek gyártása és kereskedelme már tilos a higanyról szóló uniós rendelet II. melléklete értelmében, vagy amelyek forgalomba hozatala már tilos az uniós piacon, vagy amelyek olyan, folyamatban lévő jogalkotási fejlemények tárgyát képezik, amelyek célja hasonló uniós szintű tilalom bevezetése, és amelyek gazdaságilag és műszakilag megvalósítható, valamint a környezetre és az emberi egészségre nézve előnyös higanymentes alternatívákkal helyettesíthetők.

Az egyezménynek a kivonási időpontok hatálya alá, illetve a higany alkalmazását szabályozó követelmények hatálya alá tartozó higanyt alkalmazó eljárások jegyzékét tartalmazó B. mellékletének módosítása.

Az Unió nevében képviselendő álláspont a következőkön alapul:

Az uniós jog, különösen a higanyról szóló rendelet 7. cikkének (1) és (3) bekezdése, valamint III. melléklete, amely szigorúbban ültette át az egyezmény 5. cikkének 2. és 3. bekezdését, valamint B. mellékletét.

Először, míg az egyezmény B. melléklete öt konkrét, higanyt alkalmazó eljárásra vonatkozik (a klóralkáli, az acetaldehid, a vinilklorid monomer, az alkoholátok és a poliuretán előállítás), addig a higanyról szóló rendelet III. melléklete olyan átfogó rendelkezést tartalmaz, amely meghatározott kivezetési időpontoktól kezdve valamennyi gyártási folyamatban megtiltja az Unióban a higany vagy a higanyvegyületek alkalmazását, azaz mind a katalizátorként (2018. január 1-től), mind az elektródaként (2022. január 1-től) történő alkalmazását. Az említett tilalom hatálya tehát az uniós jog szerint határozatlan idejű.

Másodszor, bár a higanyról szóló rendelet III. melléklete meghatározza a kivezetési időpontot a vinilklorid monomer, az alkoholátok és a poliuretán előállítása tekintetében, az említett rendelkezés szigorúbb az egyezmény B. mellékletében foglaltaknál. Míg a higanyról szóló rendelet a higany *poliuretán előállítása során katalizátorként* történő alkalmazását már 2018. január 1-jétől megtiltja, az egyezmény csak korlátozza a higany használatát, és azt írja elő, hogy a feleknek olyan intézkedéseket kell meghozniuk, amelyek célja a szóban forgó használat kivezetése 2027. augusztus 16-ig (a poliuretán esetében), vagy öt évvel azután, hogy a részes felek konferenciája megállapította, hogy a higanymentes alternatív eljárások műszakilag és gazdaságilag megvalósíthatóvá váltak (a vinilklorid monomer és az alkoholátok esetében).

A B. melléklet módosítása lehetőséget nyújt a higany ipari használatának csökkentésére. Ez a meglévő, fejlettebb uniós jogszabályok és az egyezmény közötti különbség csökkentésével érhető el, az egyezmény B. melléklete I. részének a vinilklorid monomer, az alkoholátok és a poliuretán higany alkalmazásával történő előállítására vonatkozó kivezetési időpontokkal való kiegészítése által, az uniós vívmányokkal összhangban, valamint a rendelkezésre álló, műszakilag és gazdaságilag megvalósítható higanymentes alternatív eljárások mérlegelésével, amint az az MC-3/1. határozat szerinti 2020. márciusi uniós beadványban szerepel.

Ezért a részes felek konferenciájának ötödik ülésén az Unió nevében képviselendő álláspont az, hogy támogatni kell a poliuretán higany felhasználásával történő előállítására vonatkozó fokozatos kivezetési időpont bevezetését célzó jogi aktusok elfogadását.

4. JOGALAP

4.1. 4.1. Eljárási jogalap

4.1.1. Általános elvek

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 218. cikkének (9) bekezdése határozatok elfogadásáról rendelkezik „*a megállapodásokkal létrehozott szervezetben az Unió által képviselendő álláspontok kialakítására vonatkozóan, amennyiben az ilyen szervnek joghatással bíró jogi aktust kell elfogadnia, kivéve a megállapodás intézményi kereteit kiegészítő vagy módosító jogi aktusokat*”.

A „*joghatással bíró jogi aktus*” fogalmába beletartoznak a nemzetközi jognak a kérdéses szervet szabályozó szabályai szerint joghatással bíró jogi aktusok. Ezenfelül a fogalom magában foglalja azokat az eszközöket is, melyek a nemzetközi jog szerint nem bírnak

kötelező erővel, de „meghatározó módon befolyásolják az uniós jogalkotó által [...] elfogadott szabályozás tartalmát”²³.

4.1.2. A jelen esetre történő alkalmazás

A részes felek konferenciája egy megállapodás, nevezetesen a higanyról szóló Minamata egyezmény által létrehozott szerv.

A részes felek konferenciája által elfogadandó jogi aktusok joghatással bíró jogi aktusnak minősülnek, mivel az egyezmény részes feleinek intézkedéseket kell hozniuk azok végrehajtásának és betartásának biztosítása érdekében.

A tervezett jogi aktusok nem egészítik ki és nem módosítják az egyezmény intézményi keretét.

Ezért a javasolt határozat eljárási jogalapja az EUMSZ 218. cikkének (9) bekezdése.

4.2. Anyagi jogalap

4.2.1. Általános elvek

Az EUMSZ 218. cikkének (9) bekezdése szerinti határozat anyagi jogalapja elsősorban azon tervezett jogi aktus célkitűzésétől és tartalmától függ, amellyel kapcsolatban az Unió nevében képviselendő álláspont meghatározásra kerül. Amennyiben a tervezett jogi aktus kettős célkitűzést követ, vagy két összetevőből áll, és ezek egyike elsődlegesként vagy döntő jellegüként azonosítható, míg a másik pusztán járulékos jellegű, az EUMSZ 218. cikkének (9) bekezdése szerinti határozatot egyetlen jogalapra, azaz az elsődleges, illetve döntő jellegű célkitűzés vagy összetevő által megkövetelt jogalapra kell alapítani.

4.2.2. A jelen esetre történő alkalmazás

A tervezett jogi aktusok elsődleges célkitűzése és tartalma a környezet és az emberi egészség védelmét szolgálja.

Ezért a javasolt határozat anyagi jogalapja az EUMSZ 192. cikkének (1) bekezdése.

4.3. Következtetés

A javasolt határozat jogalapja az EUMSZ 192. cikkének (1) bekezdése, összefüggésben 218. cikke (9) bekezdésével.

²³ JA Bíróság 2014. október 7-i ítélete, Németország kontra Tanács, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 61–64. pont.

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

a higanyról szóló Minamata egyezmény részes felei konferenciája ötödik ülésén az említett egyezmény A. és B. mellékletének módosításáról szóló határozat elfogadása tekintetében az Európai Unió nevében képviselendő álláspontról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 192. cikke (1) bekezdésére, összefüggésben 218. cikke (9) bekezdésével,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

mivel:

- (1) A higanyról szóló Minamata egyezményt (a továbbiakban: egyezmény) az Unió az (EU) 2017/939 tanácsi határozat²⁴ révén megkötötte, és az 2017. augusztus 16-án hatályba lépett.
- (2) Az egyezmény részes feleinek konferenciája (a továbbiakban: a részes felek konferenciája) által az első ülésükön elfogadott, eljárási szabályokról szóló MC1/1. határozat értelmében az egyezmény részes felei (a továbbiakban: a részes felek) mindent megtesznek annak érdekében, hogy konszenzusos megállapodásra jussanak valamennyi érdemi kérdésben.
- (3) 2022. augusztus 16-ig a Részes Felek Konferenciájának az egyezmény 4. cikkének 8. bekezdése és 5. cikkének 10. bekezdése értelmében felül kell vizsgálnia az egyezmény A. és B. mellékletét, továbbá fontolóra veheti az említett mellékletek módosításait, figyelembe véve a részes felek által az egyezmény 4. cikkének 7. bekezdése és 5. cikkének 9. bekezdése alapján benyújtott javaslatokat, az egyezmény titkársága által az egyezmény 4. cikkének 4. bekezdése és 5. cikkének 4. bekezdése alapján rendelkezésre bocsátott információkat, valamint azt, hogy a részes felek rendelkezésére állnak-e műszakilag és gazdaságilag megvalósítható higanymentes alternatívák, felmérve a környezetet és emberi egészséget érintő kockázatokat és előnyöket.
- (4) Az Unió 2021. április 30-án az egyezmény 4. cikke 7. bekezdésének és 5. cikke 9. bekezdésének megfelelően javaslatot²⁵ nyújtott be az egyezmény titkárságához az egyezmény A. és B. mellékletének módosítására vonatkozóan. Az egyezmény A. mellékletének módosítására irányuló uniós javaslat célja az említett melléklet hatályát kiterjeszteni további, hozzáadott higanyt tartalmazó termékekre azáltal, hogy az adott

²⁴ A Tanács (EU) 2017/939 határozata (2017. május 11.) a higanyról szóló Minamata Egyezménynek az Európai Unió nevében történő megkötéséről (HL L 142., 2017.6.2., 4. o.).

²⁵ A Tanács (EU) 2021/727 határozata (2021. április 29.) a higanyról szóló Minamata Egyezmény A. és B. mellékletének a hozzáadott higanyt tartalmazó termékek, valamint a higanyt vagy higanyvegyületeket alkalmazó gyártási eljárások tekintetében történő módosítására irányuló javaslatoknak az Európai Unió nevében történő benyújtásáról (HL L 155., 2021.5.5., 23. o.).

termékekre vonatkozóan kivezetési időpontokat vagy a higany alkalmazását szabályozó intézkedéseket határoznak meg. Az egyezmény B. mellékletének módosítására irányuló uniós javaslat célja a higanytartalmú katalizátorral történő poliuretán-gyártásra vonatkozó kivezetési időpont meghatározása.

- (5) A részes felek konferenciája negyedik ülésének második munkaulésén elfogadott MC-4/3. határozatával²⁶ úgy határozott, hogy nyolc új, hozzáadott higanyt tartalmazó terméket vesz fel az egyezmény A. mellékletébe (I. rész).
- (6) Négy, hozzáadott higanyt tartalmazó termék esetében azonban nem született megállapodás a fokozatos kivezetési időpontról. Az MC-4/3. határozat a részes felek konferenciájának ötödik ülésére (október 31–november 3.) halasztotta az említett kivezetési időpontokra vonatkozó döntést.
- (7) Az MC-4/3. határozat a részes felek konferenciájának ötödik ülésére halasztotta a higanytartalmú katalizátorok felhasználásával előállított poliuretán gyártásának a B. melléklet I. részébe történő felvételére vonatkozó döntést is.
- (8) Az afrikai régió az egyezmény 4. cikkének 7. bekezdésével összhangban új javaslatot nyújtott be az egyezmény A. mellékletének módosítására. A javaslat a kozmetikai termékekre, a fogászati amalgámra és a higanytartalmú lámpákra vonatkozik, és az A. melléklet I. és II. részének új szöveggel történő kiegészítését javasolja.
- (9) Az Uniónak indokolt támogatnia az egyezmény A. és B. mellékletének módosításait, amennyiben azok összhangban állnak az Unió beadványával²⁷, illetve az uniós vívmányokkal vagy szakpolitikákkal.
- (10) Az afrikai régió beadványában felsoroltak tekintetében az Uniónak indokolt támogatnia az egyezmény A. mellékletének a lámpákra, kozmetikumokra és fogászati amalgámra vonatkozó módosításait.
- (11) A részes felek konferenciájának ötödik ülésén a felek mérlegelni fogják az egyezmény A. mellékletének módosításáról szóló határozat elfogadását.
- (12) Helyénvaló meghatározni a részes felek konferenciája ötödik ülésén az Unió nevében képviselendő álláspontot, mivel a javasolt határozat – elfogadása esetén – joghatással fog bírni, miután a részes feleknek intézkedéseket kell hozniuk az egyezmény nemzeti vagy regionális szintű végrehajtására, vagy mindkettőre vonatkozóan,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A higanyról szóló Minamata egyezmény részes felei konferenciájának ötödik ülésén az Unió nevében képviselendő álláspont az, hogy támogatni kell az említett egyezmény A. mellékletét módosító olyan határozat elfogadását, amely:

— összhangban van az uniós vívmányokkal; vagy

— összhangban van a 2021. április 29-i (EU) 2021/727 tanácsi határozattal; vagy

²⁶ MC-4/3. határozat: A higanyról szóló Minamata egyezmény A. és B. mellékletének felülvizsgálata és módosítása, 2022. március 25.

²⁷ A Tanács (EU) 2021/727 határozata (2021. április 29.) a higanyról szóló Minamata Egyezmény A. és B. mellékletének a hozzáadott higanyt tartalmazó termékek, valamint a higanyt vagy higanyvegyületeket alkalmazó gyártási eljárások tekintetében történő módosítására irányuló javaslatoknak az Európai Unió nevében történő benyújtásáról (HL L 155., 2021.5.5., 23. o.).

— az egyezmény 4. cikkének 7. bekezdésével összhangban az afrikai régió által benyújtott beadványban említett olyan higanytartalmú lámpakategóriák kivezetésének támogatására irányul, amelyek tekintetében a higanyhasználatra vonatkozó mentességek megújítására irányuló kérelmeket a 2011/65/EU irányelvvel összhangban elutasították; vagy

— a fogászati amalgám használatának fokozatos kivezetésére irányul.

2. cikk

Az Unió képviselői a részes felek konferenciájának ötödik ülésén tapasztalt fejlemények fényében a Tanács további határozathozatala nélkül, a tagállamokkal helyszíni koordinációs megbeszélések keretében folytatott konzultáció alapján pontosíthatják az 1. cikkben említett álláspontot.

3. cikk

Ennek a határozatnak a Bizottság a címzettje.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*a Tanács részéről
az elnök*